

УКРАЇНА

(19) **UA** (11) **93927** (13) **U**
(51) МПК (2014.01)
C07D 209/00
C07D 209/02 (2006.01)
C07D 209/44 (2006.01)

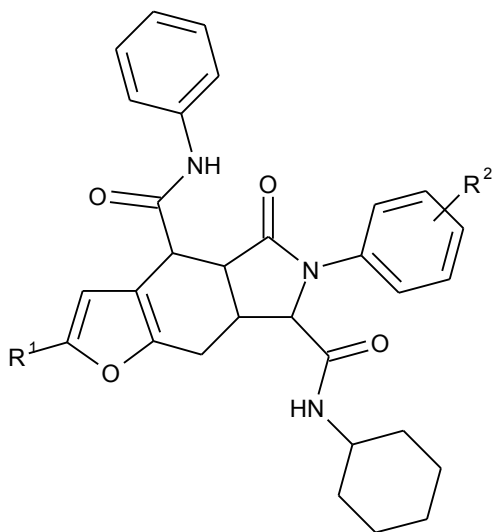
ДЕРЖАВНА СЛУЖБА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ
УКРАЇНИ

(12) ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ

(21) Номер заявки: u 2014 03922	(72) Винахідник(и): Горак Юрій Ігорович (UA), Литвин Роман Зіновійович (UA), Вахула Андрій Романович (UA), Гомза Юрій Володимирович (UA), Обушак Микола Дмитрович (UA)
(22) Дата подання заявки: 14.04.2014	(73) Власник(и): ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА, вул. Університетська, 1, м. Львів, 79000 (UA)
(24) Дата, з якої є чинними права на корисну модель: 27.10.2014	
(46) Публікація відомостей про видачу патенту: 27.10.2014, Бюл.№ 20	

(54) СПОСІБ ОДЕРЖАННЯ 6-АРИЛ-5-ОКСО-4А,5,6,7,7А,8-ГЕКСАГІДРО-4Н-ФУРО[2,3-*F*]ІЗОІНДОЛ-4,7-ДИКАРБОКСАМІДІВ**(57) Реферат:**

Спосіб одержання 6-арил-5-оксо-4а,5,6,7,7а,8-гексагідро-4н-фуоро[2,3-*f*]ізоіндол-4,7-дикарбоксамідів, за яким альдегіди фуранового ряду взаємодіють з ароматичним аміном, моноанлідом малеїнової кислоти і циклогексилізоціанідом у середовищі етанолу. Як альдегіди використовують 3-(2-фурил)акролеїн та 3-(5-арил-2-фурил)акролеїни та реакцію проводять в одному реакторі без зміни умов і одержують сполуки загальної формули:

де $R^1 = H$, арил;
 $R^2 = \text{Alk}$, OAlk , COOEt , Ac .

UA 93927 U

Корисна модель належить до органічної хімії, а саме способів одержання корисних органічних сполук, які можуть бути використані у фармакології як лікарські препарати, зокрема аналоги лігнанів та гетеролігнанів, що виявляють протиракову, антиастматичну та антинеопластичну активність.

Відомий спосіб отримання ізоіндолів за дії сильних основ на четвертинні солі ізоіндолінію - спосіб Віттіґа, де при взаємодії еквівалентних кількостей ефірного розчину феніллітію і бромиду N,N-диметилізоіндолінію в інертній атмосфері одержано N-метилізоіндол з виходом 74 % [Бабичев Ф.С., Химия изоиндола / Ф.С. Бабичев В.А. Ковтуненко. - К., Наук, думка, 1983. - 280 с.].

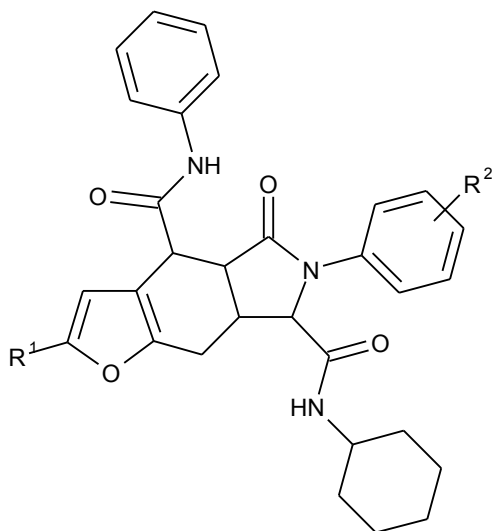
Недоліками способу є погана відтворюваність результатів - виходи ізоіндолів коливаються в широких межах, а також важкодоступність вихідних речовин.

Найближчим за технічною суттю (прототипом) є спосіб одержання ізоіндолдикарбоксамідів [Ilyin A., Complexity-Enhancing Acid-Promoted Rearrangement of Tricyclic Products of Tandem Ugi 4CC/Intramolecular Diels-Alder Reaction / A. Ilyin, V. Kysil, M. Krasavin, I. Kurashvili, A.V. Ivachtchenko // J. Org. Chem. - 2006. Vol. 71, № 25. - P. 9544-9547], який полягає у реакції [4+2]-циклоприєднання, де метилфурфурол вступає в реакцію Уґі з ароматичним аміном, циклогексилізоціанідом та моноанлідом малеїнової кислоти так, що утворений в результаті аддукт вступає у внутрішньомолекулярну реакцію циклоприєднання, в результаті чого формується біциклічна конденсована гетеросистема.

Недоліком способу є незначна варіативність замісників у положенні 5 фуранового циклу та трансформація фуранового фрагмента в ході реакції.

В основу корисної моделі поставлено задачу удосконалити спосіб одержання фуроізоіндолдикарбоксамідів шляхом введення арильних фрагментів у положення 5 фуранового циклу та використання в реакції Уґі доступних сполук фуранового ряду, а саме 2-фурилакролеїну та 5-арил-2-фурилакролеїнів, а також підбором умов, за яких реакція Уґі та внутрішньомолекулярне [2+4]-циклоприєднання буде відбуватись в одному реакторі, що дасть змогу одержувати цільові продукти, які містять фурановий та арилфурановий цикли, зменшити трудоемкість процесу і значно розширити межі цієї реакції.

Поставлена задача вирішується тим, що у способі одержання 6-арил-5-оксо-4a,5,6,7,7a,8-гексагідро-4H-фуро[2,3-f]ізоіндол-4,7-дикарбоксамідів, за яким альдегіди фуранового ряду взаємодіють з ароматичним аміном, моноанлідом малеїнової кислоти і циклогексилізоціанідом у середовищі етанолу. При цьому як альдегіди використовують 3-(2-фурил)акролеїн та 3-(5-арил-2-фурил)акролеїни та реакцію проводять в одному реакторі без зміни умов і одержують сполуки загальної формули:

де $R^1 = \text{H, арил}$;
 $R^2 = \text{Alk, OAlk, COOEt, Ac.}$

Автори вперше запропонували використати 3-(2-фурил)акролеїн та 3-(5-арил-2-фурил)акролеїни як вихідні сполуки та підбрали умови для однореакторного проходження реакцій. Альдегіди реагують з ароматичними амінами, утворюючи основи Шиффа, які вступають в реакцію Уґі з моноанлідом малеїнової кислоти та циклогексилізоціанідом з утворенням

трикарбоксаміду, який вступає у внутрішньомолекулярну реакцію Дільса-Альдера з утворенням трициклічної конденсованої системи. Реакція Уї-Дільса-Альдера проходить в одному реакторі без зміни умов при кип'ятінні вихідних речовин у середовищі етанолу протягом 5-6 год.

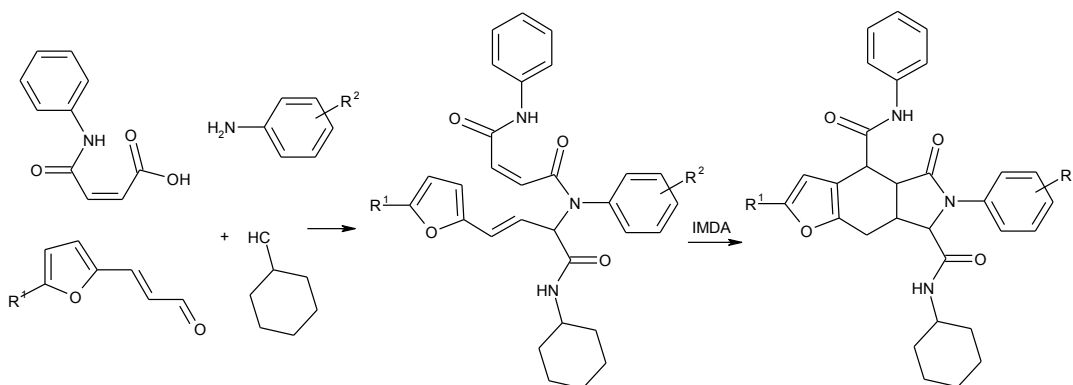
Спосіб можна проілюструвати прикладами, результати яких зведено у таблиці, де виходи наведені після перекристалізації. Склад і будову цих сполук підтверджено даними спектроскопії ЯМР ^1H і ^{13}C та елементним аналізом.

Таблиця

6-Арил-5-оксо-4а,5,6,7,7а,8-гексагідро-4Н-фуоро[2,3-*f*]ізоіндол-4,7-дикарбоксаміди

№ сполуки	R^1	R^2	Вихід, %	Т.пл., °C
1	2,4- $\text{Cl}_2\text{C}_6\text{H}_3$	4- CH_3	69	>360
2	H	4- CH_3	70	>300
3	4- $\text{NO}_2\text{C}_6\text{H}_4$	4- CH_3	64	244-245
4	2- ClC_6H_4	4- CH_3	65	>300
5	2- FC_6H_4	4- CH_3	61	288-289
6	H	4- $\text{C}(\text{O})\text{CH}_3$	66	>300
7	H	4- COOC_2H_5	69	>300
8	H	4- OC_2H_5	75	>300
9	H	4- OCH_3	71	270-271

Одержання сполук 1-9 здійснюють за такими реакціями:

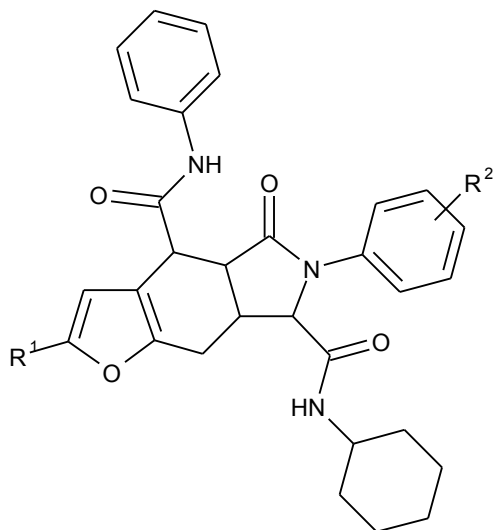
де $\text{R}^1 = \text{H}$, арил;
 $\text{R}^2 = \text{Alk}$, OAlk , COOEt , Ac .

Приклад. До розчину 3,3 ммоль (0,32 г) 4-метиланіліну у 25 мл етанолу додають 3,3 ммоль (0,80 г) 3-(2-фурил)акролеїну, 3,3 ммоль (0,57 г) моноаніліду малеїнової кислоти та 3,3 ммоль (0,36 г) циклогексилізонітрилу, суміш кип'ятять протягом 5-6 год. Осад, що утворився, відфільтровують, промивають спиртом і перекристалізують з суміші етанол-ДМФА-вода. Вихід N7-циклогексил-N4-феніл-6-(4-метилфеніл)-5-оксо-4а,5,6,7,7а,8-гексагідро-4Н-фуоро[2,3-*f*]ізоіндол-4,7-дикарбоксаміду (2) 1,36 г (69 %). Т.пл. >360 °C. Спектр ЯМР ^1H , δ , м.ч.: (400 MHz, DMSO): 10.30 (с, 1H), 8.50 (д, $J=7.7$ Гц, 1H), 7.63 (д, $J=7.8$ Гц, 2H), 7.36 (д, $J=8.5$ Гц, 2H), 7.31 (т, $J=7.9$ Гц, 2H), 7.13 (д, $J=8.5$ Гц, 2H), 7.06 (т, $J=7.4$ Гц, 1H), 6.89 (т, $J=2.5$ Гц, 1H), 5.58 (с, 1H), 5.40 (д, $J=3.1$ Гц, 1H), 4.77 (д, $J=8.1$ Гц, 1H), 3.83 (д, $J=2.6$ Гц, 1H), 3.58 (с, 1H), 2.97-2.89 (м, 1H), 2.74 (д.д, $J=12.3, 9.3$ Гц, 1H), 2.25 (с, 3H), 1.76 (м, 5H), 1.56 (д, $J=11.5$ Гц, 1H), 1.33-1.15 (м, 5H).

Запропонований спосіб дає змогу одержувати цільові продукти -6-арил-5-оксо-4а,5,6,7,7а,8-гексагідро-4Н-фуоро[2,3-*f*]ізоіндол-4,7-дикарбоксаміди, використовуючи дешеві та легкодоступні вихідні реагенти, із збереженням фуранового циклу та значно розширити межі реакції, що підтверджує одержання передбачуваного технічного результату.

ФОРМУЛА КОРИСНОЇ МОДЕЛІ

- Спосіб одержання 6-арил-5-оксо-4а,5,6,7,7а,8-гексагідро-4Н-фуоро[2,3-*f*]ізоіндол-4,7-дикарбоксамідів, за яким альдегіди фуранового ряду взаємодіють з ароматичним аміном, моноанлідом малеїнової кислоти і циклогексилізоціанідом у середовищі етанолу, який відрізняється тим, що як альдегіди використовують 3-(2-фурил)акролеїн та 3-(5-арил-2-фурил)акролеїни та реакцію проводять в одному реакторі без зміни умов і одержують сполуки загальної формули:

10

де $R^1 = H$, арил;
 $R^2 = Alk$, $OAlk$, $COOEt$, Ac .

 Комп'ютерна верстка А. Крулевський

 Державна служба інтелектуальної власності України, вул. Урицького, 45, м. Київ, МСП, 03680, Україна

ДП "Український інститут промислової власності", вул. Глазунова, 1, м. Київ – 42, 01601